

De Brief aan de Hebreeën

D.T. Brinkman, naar: zie bronvermeldingen

Inhoudsopgave

- Deel 1, Auteur van de brief
- Deel 2, Hebreeën en het Oude Testament
- Deel 3, De Rust ingaan (Hebreeën 4)
- Deel 4, De Nieuwe Ordening (Hebreeën 9, inleiding op les 5)
- Deel 5, Christus als Hogepriester
- Deel 6, De Nieuwe Levensvoorwaarden

Alle rechten © 2004, 2007, 2010 – D.T. Brinkman,
Stg. Bijbels en Theologisch Onderwijs 'Yarah', <http://www.yarah.nl>

Ongewijzigde non-commerciële overname met bovenstaande bronvermelding toegestaan.

Deel 1 – Auteur van de brief

Bij de Bijbelstudie-serie over deze brief: géén vers-voor-vers bespreking of per hoofdstuk ivm feit dat de hebreëen-brief meer een 'conceptuele' brief is: de schrijver beoogt de lezers een aantal thema's duidelijk uit te leggen, waaronder:

- Priesterschap van Christus
- Goddelijkheid van Christus
- Tabernakel..
- De Wederkomst van Christus
- Etc, etc.

We gaan echter eerst --voordat we daaraan toekomen-- nogal uitgebreid op het auteurschap van de brief in.

Auteur van de brief ?

Altijd weer duikt de discussie bij de Hebreënbrief op: "wie is de auteur"? In Engelse vertalingen vinden we in het opschrift nog vaak Paulus vermeld. Maar, ook veel gesuggereerde namen zijn: Lucas, Barnabas, Apollos en Clemens. Ook is er nog een andere, minder gehoorde, theorie: de brief zou in het *Hebreeuws* zijn opgesteld door Paulus, maar daarna in het *Grieks* zijn vertaald door Lucas. Bewijzen hiervoor ontbreken maar het is zeer wel mogelijk.

Argumenten in de discussie (met name van tegenstanders van Paulus als schrijver):

- De "stijl van schrijven is niet de stijl van Paulus". Dit is de zogeheten 'literaire kritiek'.
- de schrijver schaart zichzelf (Hebr. 2:3) tussen hen die de openbaringen van de Heere gehoord hebben van "hen die met Hem waren" terwijl Paulus zelf meerdere malen heeft gezegd dat het Evangelie door de Heere rechtstreeks aan hem geopenbaard is.

Vooraf het laatste punt wordt als 'zwaarwegend' gezien door 'deskundigen'.

Vanwaar altijd maar weer de discussie over de auteur? Kunnen we niet gewoon stellen dat het niet belangrijk is wie de brief geschreven heeft, aangezien alle Schrift immers Goddelijk geïnspireerd is? En daarom nuttig om te onderwijzen?

II Tim. 3:16 - Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid.

Hier zit nu juist het knelpunt! Vanaf het begin heeft de RKK de Hebreëen-brief als zijnde 'verdacht' aangemerkt, dwz: *de autoriteit ervan werd in twijfel getrokken*, aangezien het 'onduidelijk' was wie de brief geschreven heeft.

De reden hiervoor is zonder twijfel terug te voeren op de inhoud van de brief: de schrijver legt een grote nadruk op het Verbondsvolk Israel en de leerstellige inhoud is daarmee sterk afwijkend van de gangbare RK opvattingen hieromtrent. De RKK was in die tijd van des-integratie (uiteenvallen van Romeinse Rijk) een van de weinige machtsfactoren of wellicht de enige echte machtsfactor. Als zijnde de 'zichtbare vertegenwoordiging van Het Koninkrijk' wat 'in plaats van Israel' was gekomen was erkenning van de Hebreëen-brief een ontkenning van de eigen leer! Dat was natuurlijk ongewenst -- met name het 'heikele punt' van de vervangingsleer.

Dit is dan ook een van de belangrijkste redenen waarom de RKK altijd het auteurschap oftewel de 'canoniciteit' van de Hebreëen-brief in twijfel heeft getrokken, zoals later **ook** de kerk van de Reformatie deed! Immers, deze heeft op dit punt de RK leerstellingen overgenomen: de hoogkerkelijke gedachte, vervangingsleer, etc.

"Dat de Kerk de 'ware wijnstok' is -- dat is de gedurfde en duivelachtige leugen van de afvallige RK kerk. Dat de Kerk 'de olijfboom' is, is het zelfbedrog waaraan de grote massa van de Reformatische kerken lijd -- de Schriften leren zeer expliciet dat Christus Zelf de ware wijnstok is en Israel de Olijfboom" (Sir Robert Anderson)

Zo zal Ik het huis van Juda sterken en het huis van Jozef verlossen; ja, Ik zal hen terugbrengen, omdat Ik Mij over hen ontferm, en zij zullen worden, alsof Ik hen niet verworpen had. Want Ik ben de Here, hun God, en Ik zal hen verhoren.
(Zach.10:6)

En

Ik vraag dan: God heeft zijn volk toch niet verstoten? Volstrekt niet! Ik ben immers zelf een Israeliet, uit het nageslacht van Abraham, van de stam Benjamin.
(Rom. 11:1)

Daarmee is feitelijk de vraag van het auteurschap van de brief beantwoord. Immers; de brief mag dan qua 'literaire stijl' niet lijken op andere brieven van Paulus --hij schreef de brief dan ook aan een ander gehoor-- inhoudelijk komt de brief volstrekt overeen met wat Paulus in andere brieven leerde! Dit zullen we dan hierna ook gaan zien.

Inhoud van de brief

"Nadat God eertijds vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had in de profeten, heeft Hij nu in het laatst der dagen tot **ons** gesproken in de Zoon" (Hebr. 1:1) Wanneer we naar dit vers kijken, valt op dat Paulus hier spreekt over 'ons'. Wie wordt bedoeld met dat 'ons'? Veel gelovigen hangen aan één woord hele theorieën op...

We kunnen nooit zomaar een gedeelte van de Bijbel op de tegenwoordige gemeente van toepassing verklaren. Het andere uiterste is nagenoeg alles 'niet van toepassing' te verklaren. Belangrijk is, nogmaals: **Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid!** Dat is dus onafhankelijk van de vraag of het "wel voor de gemeente bedoeld is".

Paulus refereert hier in dit eerste vers aan 'de vaders'. M.a.w.: Israel. En vervolgens aan 'ons'.

Wanneer Paulus naar een plaats ging om het Evangelie te verkondigen ging hij, hoewel hij de Apostel van de Heidenen was, altijd **eerst** naar de synagoge of, zoals in het geval van zijn gevangenschap in Rome, liet de Joodse leiders bij zich komen.

Hand. 28:16-22

En toen wij te Rome aangekomen waren, kreeg Paulus verlof op zichzelf te wonen met de soldaat die hem bewaakte. En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus de voormannen der Joden samenriep, en toen zij bijeen gekomen waren, zeide hij tot hen: Mannen broeders, ofschoon ik niets gedaan heb tegen ons volk of de voorvaderlijke gewoonten, ben ik uit Jeruzalem gevankelijk overgeleverd in de handen der Romeinen, Die na onderzoek mij wilden vrijlaten, omdat er bij mij van geen halsmisdaad sprake was. Maar toen de Joden in verzet gingen, werd ik genoodzaakt mij op de keizer te beroepen; niet, dat ik mijn volk van iets wilde beschuldigen. Daarom heb ik verzocht u te zien en toe te spreken, want om de hoop van Israel draag ik deze keten. Maar zij zeiden tot hem: Wij voor ons hebben geen brieven over u uit Judea ontvangen, en ook is niemand van de broeders iets kwaads van u komen boodschappen of spreken. Maar wij stellen het wel op prijs van u te vernemen, welke uw denkbeelden zijn, want wat deze secte betreft, ons is bekend, dat zij overal tegenspraak vindt.

Let wel: Paulus riep ze **bij zich**. Dit moet wel gebaseerd zijn op zijn (leer)gezag als Schriftgeleerde. Wanneer zouden anders de voormannen van de Joodse gemeenschap zich laten ontbieden bij een gevangene?

Maar, zoals gezegd: Paulus richtte zich altijd **eerst** tot de Joden! Hij was een Jood. Hij stond in de Joodse traditie. Hij was de **Messiaanse getuige** en richtte zich altijd **eerst** tot Israel. Wanneer hij in vers 1 dan ook refereert aan "ons" heeft hij het over het spreken van God, door Jezus de Messias, tot Israel. Zoals Jezus ook zijn Discipelen uitzond tot Israel (Mt. 10:5).

Mt. 15:21-28

En Jezus ging vandaar en trok Zich terug naar de omgeving van Tyrus en Sidon. En zie, een Kananese vrouw uit dat gebied kwam en riep: Heb medelijden met mij, Here, Zoon van David, mijn dochter is deerlijk bezeten. Hij echter antwoordde haar geen woord, en zijn discipelen kwamen bij Hem en vroegen Hem, zeggende: Zend haar weg, want zij roept ons na. Hij echter antwoordde en zeide: Ik ben slechts gezonden tot de verloren schapen van het huis Israels. Maar zij kwam en viel voor Hem neer en zeide: Here, help mij! Hij echter antwoordde en zeide: Het is niet goed het brood der kinderen te nemen en het de honden voor te werpen. Maar zij zeide: Zeker, Here ook de honden eten immers van de kruimels, die van de tafel van hun meesters vallen. Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O, vrouw, groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wenst! En haar dochter was genezen van dat ogenblik af.

Het openbaar worden van Christus was niet exclusief voor Israel. Het "brood" was voor Israel, de "kruimels" voor de "honden". En zo, in dezelfde traditie, sprak Paulus altijd **eerst** tot de Joden en pas **dan** tot de heidenen. Laten we ons als "bekeerde Heidenen" dan ook **vooral niets inbeelden!** Vandaar dus het "ons": er was gesproken **tot Israel**. Niet tot de heidenen! Wil dit dan zeggen, zoals sommigen op basis van dit ene vers claimen, dat de Hebreënbrief "niet voor de Gemeente bedoeld is" ? Dat is natuurlijk onzin ! Hoewel de brief verder blijft spreken over "wij", kunnen we gezien de inhoud van de brief niet anders concluderen dat de brief aan **gelovigen uit de Joden** is geschreven. Maar ook dit is en mag geen aanleiding zijn om daarmee de brief als zijnde "niet voor de (heiden)gemeente" terzijde te leggen. Immers: als wij de Gemeente, het Lichaam van Christus, gaan delen in een "Messiaans" en "Heidens" deel, dan begaan wij dezelfde fout als de Gemeente in Korinthe deed: 1 Kor. 1:12, 13, 24!

Terzijde: de **Kananese** vrouw over "de kruimels die van de tafel van hun **meesters** vallen". Niet alleen was haar geloof groot, waarvoor de Heere haar beloonde, ook gaf zij blijk kennis te hebben van de Schriften hiermee -- vgl. Gen. 9:25! -- immers: zij noemt Israel hier als zijnde **haar meesters!** Oftewel, zij erkent dat zij, als zijnde een Kananese, een knecht van Israel is.

*Maar voor hen, die geroepen zijn, **Joden zowel als Grieken**, prediken wij Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods. (1 Kor. 1:24)*

Er is **geen onderscheid in de Gemeente**. De gemeente **kan niet gedeeld worden**. En daarom ook kan deze brief niet als 'uitsluitend' voor de 'joodse gelovigen' worden bestempeld, of erger nog: voor een "joodse gemeente" welke in de toekomst pas gevormd zou worden, **integendeel**. De brief is **aan de gelovigen**. Daar komt bij dat de factor tijd een rol speelt. In de tijd dat Paulus de brief schreef bestond de gemeente nog steeds voor een zeer groot deel uit Joden. Vandaar, nogmaals, het "ons" en "wij". Waarom zou Paulus aan "ons" en "wij" schrijven wanneer dit een gemeente betreft die, bijvoorbeeld, pas in de grote verdrukking zou ontstaan -- zoals sommigen willen beweren ? Is het niet zo dat wij, als "evangelischen" daarmee hetzelfde doen als de RKK en de kerken van de Reformatie vóór ons? Het gezag van de brief en erkenning van dit gezag ondermijnen! Immers; wanneer de brief geen gezag heeft voor ons dan behoeven wij ook niet gelovig te aanvaarden wat deze brief ons leert!

De Hebreënbrief toont ons **het ware geloof**, in tegenstelling tot **de valse religie**. Religie is het samenstelsel van regels, rechten & plichten, rituelen en gewoonten, welke vaak op een lijn worden gesteld met geloof. De judaïstische religie en de christelijke

religie hebben beiden niets van doen met geloof. Het zijn stelsels van religieuze regels waaraan mensen zich houden. Besnijdenis of doop, het naar de synagoge of kerk gaan. Het baat de mens niet, wanneer er geen sprake is van waar geloof. Hebr. 10:38 v.v.

Paulus schrijft in hoofdstuk 2:3: "Hoe zullen wij dan ontkomen, indien wij geen ernst maken met zulk een heil, dat allereerst verkondigd is door de Here, en *door hen, die het gehoord hebben, op betrouwbare wijze ons is overgeleverd*" -- wat overeenkomt met zijn prediking in Hand. 13:26-33 waarin hij tot de Joden spreekt en zich **volledig baseert op het getuigenis van de Apostelen** die dit meegemaakt hebben.

Paulus heeft de Heere niet gezien zoals de discipelen Hem hebben gezien! Hij heeft de lessen die de Heere aan hen heeft gegeven daarom uit de "overlevering" van de discipelen moeten vernemen evenals de verhalen over de opstanding. Hij wist dat op basis van twee of drie getuigen een zaak vaststond! (vgl. Dt 17:6, Dt 19:15, Mt 18: 16, 2 Kor 13:1, 1 Tim 5:19) Daarom verkondigde hij wat de Apostelen hadden gezien; immers: dat waren meer dan 2 of drie getuigen en wist ook dat de Joden op basis van hun eigen wet dit Evangelie feitelijk zouden moeten erkennen... Het evangelie wat hij aan de Heidenen verkondigde heeft hij echter **rechtstreeks** van de Heere ontvangen, wat hem wel degelijk tot een Apostel maakte.

Oftewel, degenen die op basis van Hebr. 2:3 probeert het auteurschap van Paulus te ontkennen **lijkt** een sterke troef te hebben, maar bij diepergaande bestudering van de **feiten** blijkt dat het gewoon een goedkope smoes is om de autoriteit van de brief, en feitelijk van de Schrift zelf, te ontkennen.

Vroege kerkvaders

Ook de Staten Vertalers zijn van mening dat het Paulus was die de brief geschreven had. In deze visie worden zij gesteund door de Oosters-Orthodoxe kerken die dit ook altijd zo hebben aanvaard. Ik citeer hier letterlijk (onvertaald) uit Barnes' Notes on the Bible:

"But the most important testimony of the Eastern church is that of Eusebius, Bishop of Caesarea, in Palestine. He is the well-known historian of the church, and he took pains from all quarters to collect testimony in regard to the Books of Scripture. He says, "There are fourteen epistles of Paul, manifest and well known: but yet there are some who reject that to the Hebrews, alleging in behalf of their opinion, that it was not received by the church of Rome as a writing of Paul." The testimony of Eusebius is particularly important. [..]

The writers here referred to lived in the very country to which the Epistle was evidently written, and their testimony is uniform. Justin Martyr was born in Samaria; Ephrem passed his life in Syria; Eusebius lived in Cesarea, and Origen passed the last twenty years of his life in Palestine. The churches there were unanimous in the opinion that this Epistle was written by Paul, and their united testimony should settle the question. [..]

I might add to the testimonies above referred to, the fact that the Epistle was declared to be Paul's by the following persons: Archelaus, Bishop of Mesopotamia, about 300 A.D.; Adamantius, about 330 A.D.; Cyril, of Jerusalem, about 348 A.D.; the Council of Laodicea, about 363 A.D.; Epiphanius, about 368 A.D.; Basil, 370 A.D.; Gregory Nazianzen, 370 A.D.; Chrysostom, 398 A.D., etc. etc." [Barnes' Notes on the Bible]

Samenvattend

De hele discussie over het auteurschap is terug te leiden tot één centrale vraag: erkennen wij het gezag van de Schrift of proberen wij hier onder uit te komen?

De redenen waarom Christenen --oftewel de **christelijke religie** in Roomse, Reformatorische óf Evangelische variant-- proberen onder de autoriteit van de brief, als zijnde van Paulus, uit proberen te komen mogen duidelijk zijn:

- de brief gaat in tegen de vervangingsleer;
- het geeft (immers) Israel de plaats die het toekomt;
- het bestrijdt de religieuze systemen, immers: "alleen het geloof" en Christus (en niet een religieuze leider of systeem) centraal!

Dit zijn zaken welke, ten diepste, het **religieuze systeem** niet smaken. Omdat deze dingen het religieuze systeem "omverwerpen"! Een menselijk, religieus, systeem heeft geen Verlosser of Middelaar nodig maar wil, ten diepste, zelf de plaats van de verlosser innemen! Daarom ook dat mensen zich in religieuze systemen prettig voelen, het **vraagt geen keuze** -- het vraagt gehoorzaamheid aan een systeem: voldoen aan de regeltjes. Op zondag je gezicht laten zien in de kerk of gemeente... En het is voor de mens nog altijd een stuk eenvoudiger om gehoorzaam te zijn aan een **systeem** -- Rooms, Reformatorisch of Evangelisch, het maakt niet uit -- dan aan de Heere Jezus Christus, de Verlosser.

Het "systeem" leidt tot verderf. Het geloof tot eeuwige rust en vrede.

Want **wij** gaan tot de rust in, wij, **die tot geloof gekomen zijn**, zoals Hij gesproken heeft: gelijk Ik gezworen heb in mijn toorn: Nooit zullen **zij** tot mijn rust ingaan, en toch waren zijn werken van de grondlegging der wereld af gereed. [Hebr. 4:3]

(Vrij naar: Sir Robert Anderson[†])

Deel 2 - Hebreeën en het Oude Testament

Algemeen

Wij gaan er van uit -zie de eerdere les- dat de brief aan de Hebreeën is geschreven door Paulus of dat hij op zijn minst een sterke invloed op de tekst heeft gehad -bijvoorbeeld ingeval Apollos het geschreven heeft zoals Godbey denkt.

Het "vertrekpunt" in deze brief is, in tegenstelling tot veel andere brieven van Paulus, niet het Pascha - het volbrachte offer van Christus - maar de Verbondssluiting. Later meer hier over. Verder staat in deze brief de heiliging centraal als enig effectief "middel" tegen afval van het geloof.

Datering en doelgroep

Het is onmogelijk de brief te dateren. Dit omdat er geen aanknopingspunten zijn met de tijd. Maar juist omdat er geen referenties zijn naar bijvoorbeeld vervolgingen of gevangenschap én om dat we van mening zijn dat Paulus de schrijver is, kunnen we het met redelijke zekerheid dateren vóór het jaar 64, toen de Christenvervolgingen uitbraken.

Het is een algemeen, onderwijzend, geschrift over een stuk Christelijke leer. Het is ook niet aan één bepaalde gemeente (kerk) geschreven maar aan een groepering binnen de gemeenten: de Hebreeën, dat is: de Christenen van Joodse afkomst. Dit kunnen we concluderen uit (a) de titel van de brief en (b) het getuigenis van de vroege kerkvaders die allen "dit standpunt ongebroken en uniform onderschreven" (Barnes'). Daarnaast is de brief zelf, inhoudelijk, het grootste bewijs: de brief kan simpelweg niet anders bedoeld zijn dan voor een publiek dat op zijn minst een goede kennis van de Joodse cultuur en religie had. Het is overduidelijk het doel-publiek. Dat wil niet zeggen dat de brief daarmee niet bestemd zou zijn voor de Christenen uit de heidenen! Integendeel, we kunnen er zeer veel van leren als we bereid zijn er de nodige moeite voor te willen doen. Het meest waarschijnlijke is dat de brief bedoeld was voor de Christen-Joden in Palestina. Deze visie hingen in elk geval de vroege kerkvaders (Clemens, Jerome, e.a.) aan. Daarnaast zijn velen van mening dat de uitdrukking "Hebreeërs" alléén gebruikt werd voor de groep van Joden die in Palestina woonden.

De brief is waarschijnlijk oorspronkelijk in het Hebreeuws, dat wil zeggen de in die tijd gesproken mengeling van Hebreeuws met Syrisch en Chaldees, geschreven. Clemens van Alexandrië schreef: "Paulus schreef de brief in het Hebreeuws en Lukas heeft het vertaald in het Grieks". En een andere kerkvader schreef: "Paulus, als een Hebreeër, schreef in het Hebreeuws aan de Hebreeërs".

Inhoud van de brief

In diverse delen (lessen) gaan we nu de inhoud van de brief bekijken. Deze eerste les gaan we naar "De Taal van de brief" (niet zijnde de schrijftaal maar de symbolische taal) en Christus als "eerstgeborene".

Hebreeën 1:1-5

"Nadat God eertijds vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had in de profeten, heeft Hij nu in het laatst der dagen tot ons gesproken in de Zoon, die Hij gesteld heeft tot erfgenaam van alle dingen, door wie Hij ook de wereld geschapen heeft. Deze, de afstraling zijner heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen, die alle dingen draagt door het woord zijner kracht, heeft, na de reiniging der zonden tot stand gebracht te hebben, Zich gezet aan de rechterhand van de majesteit in den hoge, zóveel machtiger geworden dan de engelen, als Hij uitnemender naam boven hen als erfdeel ontvangen heeft. Immers, tot wie der engelen heeft Hij ooit gezegd: Mijn Zoon zijt gij; Ik heb U heden verwekt? En wederom: Ik zal Hem tot Vader zijn, en Hij zal Mij tot Zoon zijn."

De brief aan de Hebreeën opent met het onderstrepen van de Goddelijke autoriteit van het Oude Testament, de Schriften:

- niet alleen omdat ze zijn geschreven door Goddelijk geïnspireerde, heilige, mannen maar omdat het hier Goddelijke openbaring betreft;
- God sprak door de profeten. Maar deze profeten zijn niet gelimiteerd tot de profetische geschriften! Er staat immers "vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had". Daaronder valt het spreken van God tot Israël door:
  - de wet;
  - waarschuwingen en onderwijs, door bijv. de Richters;
  - Typologie;
  - geschiedenis (van Israël en de omringende landen);

Dit spreken van God vond bijna altijd plaats door mensen, die hiervoor speciaal door Hem waren aangewezen en bevestigd in deze 'dienst'. Door hen werd God's wil geopenbaard aan Israël. **Dit was het voorrecht van Israël: het Woord van God, Zijn wil, was aan hen geopenbaard.** Nooit, zelfs in haar donkerste periode, heeft Israël zich hierop voorgestaan, dit in tegenstelling tot veel tegenwoordige kerken en gemeenten die zich er ogenschijnlijk graag op laten voorstaan dat God door hen zou spreken!

Taal van de brief

Om de brief goed te kunnen begrijpen moeten we de 'taal' van de brief begrijpen, de 'setting' er van. De taal van de brief is de taal van de **Pentateuch**, de vijf boeken van Mozes, waarin Paulus gestudeerd had (als Schriftgeleerde). De "setting" van de brief is dan ook de tijd van de vijf boeken van Mozes, er wordt in de Hebreeënbrieff veel geciteerd en teruggegrepen op deze brieven.

De Hebreeënbrieff begin bij Exodus 24 (lees dit bij voorkeur helemaal door) de verbondssluiting van God met Israël. Het bijzondere is dus dat de Hebreeënbrieff niet begint bij het Pascha: de bloedstorting van het Lam om Israël te **bevrijden**, maar refereert aan Exodus 24:8 "*Toen nam Mozes het bloed en sprenghde het op het volk en hij zeide: Zie, het bloed van het verbond dat de HERE met u sluit, op grond van al deze woorden.*" De Israëlieten waren door het bloed van het Lam, dat geslacht was bij het Pascha, behouden (gered van de dood) maar nu kwamen zij onder het **bloed van het verbond**. Waarom was dit bloed van het verbond nodig? Vers 8 toont dat het bloed (op de oudsten van) Israël werd gesprengd (over ze heen gespat, met een 'kwast'). De reden hiervoor vinden we in vers 9 en 10: hierdoor konden zij verschijnen voor God. Zij werden, symbolisch, door het bloed "bedekt". Daardoor, vers 11, konden zij "God aanschouwen" en zij "aten en dronken" terwijl de dag er voor op het aanschouwen van God, of zelfs maar het aanraken van de berg, de dood zou volgen!

De seculiere wereld zal dit principe niet begrijpen: hoe kan een beetje bloed nu het verschil zijn tussen het "mogen aanschouwen van God **zonder** te sterven" en het "sterven bij het zelfs maar aanraken van de berg van God"? Het antwoord is dat het verschil hetzelfde is als het verschil dat een paar stukjes papier kan maken tussen sterven van de honger of het leven in grote weelde! Het papier van een bankbiljet heeft op zichzelf genomen namelijk géén enkele waarde. Het is (was) de waarde van het goud in de Nederlandse Bank c.q. de onderlinge afspraak dat het papier een zekere waarde vertegenwoordigt die het papier de --afgeleide-- waarde geeft! Zo is het ook met het bloed van het verbond; het is het verschil tussen het niet gekend zijn door God en het met Hem in gemeenschap mogen zijn. Door (de symbolische waarde van) dit bloed was Israël geheiligd, apart gezet voor God. Het was de voorafschaduw van wat we in Hebreeën vervuld zien:

"Deze, de afstraling zijner heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen, die alle dingen draagt door het woord zijner kracht, heeft, na de reiniging der zonden tot stand gebracht te hebben, Zich gezet aan de rechterhand van de majesteit in den hoge". (Hebr. 1:3)

Hebreeën 12:18-24 geeft een prachtige samenvatting van het voorgaande.

Voor het Paasfeest is geen plaats in de Hebreeënbrief. Niet dat dit zonder waarde is of zou zijn, maar omdat het reeds **achter** de gelovige ligt! Dat punt is gepasseerd op het moment van de wedergeboorte en we moeten nu verder gaan! Het doel van de brief is niet om de gelovige te tonen dat zijn zonden zijn vergeven door het bloed van het Lam, maar dat we in een **nieuwe verbondsrelatie** met God zijn gebracht door de bloedstorting van Christus zodat we de (levens)reis door de "wildernis" (de wereld om ons heen) kunnen volbrengen met ons oog gericht op de Hemelse roeping van de gelovigen (Hebr. 3:1). Helaas denken en beweren veel gelovigen dat na de wedergeboorte alles "als vanzelf" zal gaan. Niets is minder waar. Het leven van een Christen is een leven dat over de "smalle weg" gaat, een --soms-- moeilijk leven, een leven met, volgens de Bijbel, tegenslagen en (geloofs)beproevingen enz. Een leven waarbij soms vrienden en familie je verlaten omdat je gelooft. Een reis door de woestijn of wildernis.... Iedereen die anders beweert, onderwijst daarom dingen die tegen de Bijbel ingaan.

Een verlossing van de zonde, het leiden van de gelovige in een nieuw leven wat uiteindelijk zal leiden tot een plaats in de Hemelse gewesten; dat kan alleen wanneer er sprake is van een Leidsman van Goddelijke komaf. Daarom ook dat de Hebreeënbrief nadrukkelijk opent met het verklaren van Christus Jezus als zijnde God. Zagen we dit al in de typologie van de verbondssluiting -- de bloedstorting en de bedekking met dit bloed -- we zien het ook in het door Paulus aangehaalde citaat in Hebreeën 1:8, over de Zoon, Jezus, dat uit Psalm 45 komt:

Uw troon is voor eeuwig en altijd, o God, de scepter van het recht is uw koningsscepter, u hebt gerechtigheid lief en haat het kwaad. Daarom heeft God, uw God, u gezalfd met vreugdeolie, als geen van uw gelijken. (Psalm 45:7, 8, NBV)

Hiervan schreef iemand eens:

Christenen nemen een dergelijk citaat meestal meteen aan als zijnde een citaat welke refereert aan de Heer Jezus. Voor een Jood, en dan met name een religieuze, niet bekeerde, Jood, staat hier iets waar zij Gods Genade voor nodig hebben om het te begrijpen en aanvaarden".

Maar ook in het eerste vers van de brief is het duidelijk: "God sprak tot ons in Zijn Zoon". Voor een niet-gelovige, een "heiden", heeft een dergelijke uitspraak wellicht weinig betekenis, en ook de meeste Christenen zien de diepgaande consequenties hiervan slechts gedeeltelijk, omdat zij de nadruk leggen op het "tot ons" spreken. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de voetnoten en kanttekeningen bij veel vertalingen. Vaak staat er dan iets in de trant van "Immers, zoals ook elke gelovige een zoon van God is". De kanttekeningen van de Staten Vertaling zijn dan ook heel wat duidelijker, het "tot ons" wordt hier als volgt verder uitgelegd:

"Apostelen en anderen, Hebreeën, die het Woord uit Zijn mond hebben gehoord" Dit is al iets. De Jood echter ziet hier iets heel anders: **de expliciete claim dat het hier gaat om God's Zoon, oftewel een "aanspraak op Goddelijkheid"**. Dat zij dit heel goed hadden begrepen blijkt: het is de reden waarom Christus gekruisigd werd!

Johannes 5:18 toont dit:

Vanaf dat moment probeerden de Joden hem te doden, omdat hij niet alleen de sabbat ondermijnde, maar bovendien God zijn eigen Vader noemde, en **zichzelf zo aan God gelijkstelde**. (NBV) -- zie ook Johannes 10:33 en 36.

En deze claim wordt hier dus nog eens met zoveel woorden herhaald. Christus is gelijkgesteld met God oftewel: Christus is God "in het vlees geopenbaard"; daarmee

wordt een verschil uitgedrukt tussen de Profeten en de gelovigen, eveneens "zonen Gods" genoemd, vergelijk Johannes 1:12-14. Let op het duidelijk verschil tussen de verzen 12 en 13 ten opzichte van vers 14! Later meer hierover.

De taal en de setting van deze brief is dus, concluderend, duidelijk gericht op de Joodse gelovigen. Zoals we ook al eerder hebben gezien: we kunnen nooit zomaar een gedeelte van de Bijbel op de tegenwoordige gemeente van toepassing verklaren. Het andere uiterste is nagenoeg alles 'niet van toepassing' te verklaren. Belangrijk is, nogmaals, Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid. Of, in de in dit geval veel correctere en duidelijkere NBV-versie:

"Elke schrifttekst is door God geïnspireerd en kan gebruikt worden om onderricht te geven, om dwalingen en fouten te weerleggen, en om op te voeden tot een deugdzaam leven" (2 Tim. 3:16)

Dat is dus onafhankelijk van de vraag "of het wel voor de gemeente bedoeld is", de vraag wordt met deze tekst zelfs volstrekt irrelevant! Er mag voor de Gemeente "uit de heidenen" dus geen enkele reden zijn de brief te sluiten of niet te bestuderen, integendeel! Het is een gids op de "route door de wildernis". en aan een duidelijke "routeplanner" heeft iederéén behoefte, zowel de gelovigen uit de Joden als de gelovigen "uit de heidenen".

Christus: de éérste Schepping?

Als we Christus zien als éérstgeborene, is er dan sprake van een schepping van Christus? Integendeel. Psalm 90:2 leert namelijk:

*Nog voor de bergen waren geboren
voor u aarde en land had gebaard –
u bent, o God, van eeuwigheid tot eeuwigheid*

en Johannes 1:1-3, NBV, zegt ons:

In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is erdoor [door dit Woord, vgl. de NBG1951-vertaling] ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat.

Met andere woorden: de wereld of **de schepping** kwam **door Hem**, "Het Woord" -- Jezus Christus -- **tot stand!** En Hij was het ook die deze wereld verlostte of bevrijde van de macht van de satan, God's tegenstander. We móeten hier onderzoek naar doen, omdat in het voorgaande gedeelte gesproken wordt over de Zoon.

Veel mensen zijn tot de overtuiging gekomen dat de Zoon van God, Christus Jezus, een geschapen wezen is, net als de Engelen en de mensen. Dit is ten éérste in tegenspraak met wat we hiervoor zagen en wat zo duidelijk door de Joden begrepen werd dat het Hem zijn leven kostte. Het verkondigen dat Jezus een geschapen persoon is, is dan ook een zogenaamde "dwaalleer" welke uniek is voor het afvallige en/of sektarische Christendom en, vreemd genoeg, voor de Islam!

Doordat namelijk de Koran onderwijst dat Jezus een profeet was, net als Mohammed zou zijn, halen zij het unieke van Christus als Zoon van God weg en stellen hem op één lijn met **menselijke, feilbare**, profeten. Daarom staat ook op de Al-Aqsa moskee in Jeruzalem: "God heeft geen zoon". Zo heeft het verlossingswerk van Christus daarom dan ook géén plaats in de Islam.

Eén van de bekendste Christelijke sekten die dit leert zijn de zogeheten Jehova's Getuigen. In één van hun officiële publicaties las ik het volgende:

"Hij wordt Gods 'eniggeboren Zoon' genoemd omdat Jehovah hem **rechtstreeks heeft geschapen**. Daarna heeft God zich van Jezus bediend om alle dingen tot bestaan te brengen" -- *Als of God een hulpje nodig zou hebben!?*

Ook de "Christian Science" leert soortgelijke gedachten. Zij gaan daarin nog verder ontkennen zelfs de Goddelijke herkomst van Christus door te stellen dat hij 'een gewoon kind' van Jozef en Maria was waarop de Christus neerdaalde bij zijn doop, zoals ook de Gnostici en sommige (New Age-achtige) culten, zoals de cultus rondom de Matreya. Helaas moeten we vaststellen dat deze charlatan en zijn 'profeet' Benjamin Creme zelfs binnen de evangelische (m.n. Pinkstergroepen) beweging aanhang en erkenning heeft gekregen.

Ons weerwoord tegen deze dwalingen is vanuit de Bijbel:

Filipenzen 2:7 (NBV)

"Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens"

Deze groeperingen keren zich dus **tegen** de Bijbel!

- Johannes 1:1-3 leert: **Het Woord** (Christus, vgl. 1Johannes 1:1 e.v.) **was God**;
- Johannes 20:28 "Tomas antwoordde en zeide tot Hem: **Mijn Here en Mijn God**"
- Romeinen 9:5 "Hunner zijn de vaderen en uit hen is, wat het vlees betreft, de **Christus**, die is boven alles, **God**"
- Titus 2:13 "onze grote **God en Heiland, Christus Jezus**"

en veel andere plaatsen in de Bijbel....

Met andere woorden: wanneer we "schrift met schrift" vergelijken, zien we -zoals de Hebreeënbriev al toonde al was het dan met minder rechtstreekse bewoordingen- dat Jezus Christus niemand anders is dan God zelf, met dien verstande dat Hij in de persoon van een mens op aarde kwam. Zie ook deel 5 over de Hebreeënbriev.

Bovenstaande maakt duidelijk dat we niet met een **geschapen** "knecht van God", zoals onder andere de Jehova's Getuigen ten onrechte leren --overigens mede gebaseerd op een onjuiste interpretatie van de term "knecht van God", waarin zij **weigeren** Israël te zien-- en eveneens niet een "gewoon mens" waarop of waarin "de Christus" zich manifesteerde.

De Bijbel leert:

- de **Vader** is God
- de **Zoon** is God
- de **Heilige Geest** is God

Alle drie zijn zij verschijningen van de God van Israël of zo u wilt: openbaringen.

Volledig mens geworden

De reden dat God, als mens, dus "in het vlees", kwam op aarde vinden we kort uitgelegd in Hebreeën 2:14.

"Omdat die kinderen mensen zijn van vlees en bloed, is de Zoon **een mens geworden als zij** om **door zijn dood** definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel"

En ook in Filipenzen 2:5-11 (vers 11 is redegevend):

'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader.

Het is alles **tot eer van God**. Het heeft helemaal niets te maken met het verlossen van de mensheid. Dat was niet het doel! Het ging er om de **heerschappij over deze aarde**, welke door de satan gestolen was, terug te brengen bij de rechtmatige Eigenaar, God Zelf. **Tot zijn eer! Laten we ons in dat opzicht alstublieft helemaal niets inbeelden!** Laten we ons dan ook beseffen dat het alleen genade is geweest dat wij hier in mee-delen. Het was het ont-tronen van de satan en daardoor het breken van zijn macht over de mensheid die vanaf dat moment, door Christus, weer "in kon gaan tot het heiligdom". Zodat de mens, zoals we in Hebreeën zagen, met God vrede heeft gekregen door het Nieuwe Verbond in Christus, door de bedekking van Zijn Bloed weer met God kan "verkeren" of "in gemeenschap" met Hem kan zijn.

We horen vaak dat Jezus naar de aarde kwam "om ons van de zonden te bevrijden". Dat is waar, maar Hij hoefde dat niet te doen. We horen ook vaak dat Jezus dit dan ook deed uit liefde. Ook dit is waar, maar nog steeds niet de reden. De enige reden was de reden die we hier hebben gezien. Het was **omdat God Zijn eigendom terug wilde hebben!** Zijn kroon op de schepping, ja, zijn hele schepping, was Hem ontnomen en dat kon niet zo zijn. Dáárom kwam God, in de persoon van Christus Jezus, naar deze aarde om die diefstal ongedaan te maken en de dood -waaruit de "overwinning" van satan bleek- te ontkrachten:

"Dood, waar is uw overwinning? Dood, waar is uw prikkel?"
(1 Korinthe 15:55)

Verlossing en verlossen

De Goddelijkheid van Christus - die we nu uitgebreid besproken hebben - is voor sommigen een nagenoeg on-overbrugbare kloof tussen de Verlosser en de mens welke Hij wil verlossen. Zij accepteren dit niet. Hij is mens geworden zoals elk mens, en heeft de prijs betaald voor de verlossing van de schepping. Maar de mens wil liever zijn verlossing zélf regelen. Door lid te worden van een sektarische groep, lidmaatschap van een kerk, gnostische bevinding, verlichting door meditatie, etc, etc. Ten diepste is dit allemaal echter een ontkenning van de Goddelijkheid van Christus, van Zijn verlossingswerk. Dat is namelijk alles wat we nodig hebben om verlost te worden. Hij is onze **Hogepriester** (later meer hierover).

Zoals eerder opgemerkt zien we echter van het Verlossingswerk van Christus in de Hebreeënbrieff eigenlijk niets terug. Dat komt omdat de brief niet gericht is aan de "onverlosten", de "kinderen van Adam", maar... aan de **VERLOSTEN**: de kinderen van Abraham, de "vader van alle gelovigen". Met andere woorden: niet de **letterlijke** kinderen van Abraham, de Israëlieten of Hebreeërs, maar de **geestelijke** kinderen van Abraham: **alle gelovigen**, Jood en Griek! In de Hebreeënbrieff wordt dan ook niet verteld **hoe** we verlost kunnen worden als gelovigen, maar hoe de verlosten **rust zullen vinden** en hoe we volkomen toegerust zullen zijn voor de weg die voor ons ligt (vgl. 2 Timoteüs 3:17) om zodoende, aan het einde van de reis, die rust in te gaan:

"Er wacht het volk van God dus nog steeds een sabbatsrust. En wie is binnengegaan in zijn rust, vindt rust na zijn werk zoals God na het zijne. Laten we dus alles op alles zetten om te kunnen binnegaan in die rust, en zo voorkomen dat ook maar iemand dit voorbeeld van ongehoorzaamheid volgt en te gronde gaat". (Hebreeën 4:9-11)

Bronnen:

- New Testament Commentary, W. B. Godbey
- Barnes' notes on the Bible, Vol. 2., A. Fuller.
- Concise Bible Commentary, James M. Gray

Deel 3 - De Rust ingaan (Hebreeën 4)

Hebreeën 4:1-13

Algemeen

De Hebreeën-brief is *in eerste instantie* een brief gericht *aan*, maar niet exclusief *voor*, de Joodse Christen-gelovigen. De schrijver maakt een onderscheid ten opzichte van de Joden en de christen-Joden als zijnde twee verschillende groepen: vers 1, 2 "want ook *ons* is het evangelie verkondigd, evenals *hun*".

Tot de rust ingaan

Het moeilijkste vers in dit gedeelte is wel vers 3:

"Want wij gaan tot de rust in, wij, die tot geloof gekomen zijn, zoals Hij gesproken heeft: gelijk ik gezworen heb in mijn toorn: Nooit zullen zij tot Mijn rust ingaan".

Ten eerste de vraag wat bedoeld wordt met "rust"? De schrijver trekt hier een vergelijking, zoals in de gehele Hebreeën-brief, tussen oud-testamentisch Israël en de nieuw-testamentische gemeente. De Oud-Testamentische "gemeente", Israël, had een vastgestelde rustdag, de Sabbat. Deze 'rustdag' was een voor-afspiegeling, een beeld, van de Hemelse rust (lees: vers. 4-7).

Hier valt op dat de Schrift dus zegt dat de Joden het evangelie éérsnt ontvangen hebben - vers 6- en dat te (ver)wachten is dat er nog een aantal van hen "tot die rust zullen ingaan".

Ten tweede de "rare" zin "Nooit zullen zij tot Mijn rust ingaan". Wanneer ik dit zo lees vraag ik mij af: "hoe kan dit nu? Vooral als je de zin goed leest "want wij gaan tot de rust in (..) zoals Hij gesproken heeft: (..) Nooit zullen zij tot Mijn rust ingaan". Dit lijkt niet te rijmen met elkaar. Nu kun je gelijk een theorie gaan opbouwen "er zal wel dit of dat bedoeld worden", maar beter is om naar de oorspronkelijke tekst terug te gaan: Psalm 95:6-11. Het gaat in de oorspronkelijke psalm om het volk Israël, in de woestijn, wat niet luisterde naar de Here. Daarom sprak Hij tot hen, via Mozes, "geen van de mannen die mijn heerlijkheid gezien hebben, en de tekenen die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en die Mij nu reeds tien maal verzocht hebben, zal het land zien, dat Ik onder ede aan hun vaders beloofd heb!" (Numeri 20:22-23) en dat dit de beloofde rust plaats is komt ook naar voren in (lezen:) Deut. 12:9-10.

Oftewel: Israël zou de beloofde, aardse, rust ingaan, wanneer zij geloofden. Aan de Gemeente is de Hemelse rust beloofd.

Maar in deze tekst staat dan plotseling dit negatieve citaat "nooit...".

Teruggaan naar de grondgedachte van de Hebreeën-brief en een andere vertaling er bij nemen helpt vaak al veel; de grondgedachte is immers: het tegenover elkaar plaatsen van de twee "gemeenten": het Oud-Testamentische-Israël en de Nieuw-Testamentische-gemeente!

Een andere vertaling, een vertaling gebaseerd op grondgedachten ipv letterlijke weergave, geeft dan ook een andere vertaling weer:

Want alleen als wij God geloven, kunnen wij deel krijgen aan Zijn rust. Hij heeft immers gezegd: "In Mijn toorn heb ik gezworen dat Mijn rust niet is voor mensen die Mij niet geloven". (Hebr. 4:3, Het Boek)

Deze vertaling is juist(er) dan de Staten- en NBG-vertaling, ook wanneer we de commentaren van de Staten-vertaling lezen zijn zij dezelfde opvatting toegedaan als de vertalers van Het Boek; de kanttekeningen stellen namelijk:

Want indien God zweert, dat de ongelovigen in Gods rust niet zullen ingaan, zo belooft Hij daarentegen (daar tegenovergesteld), dat de gelovigen zullen ingaan.

dit is dan ook terug te voeren naar een eerder gedeelte van dezelfde Hebreeën-brief: (Lezen) Hfdst. 3:7-14. Met name vers 14 laat iets bijzonders zien, wat ook in dit verband van belang is: "want wij hebben .. tot het einde onverwikt vast houden".

Dat wil dus zeggen: als wij het geloof loslaten zullen wij, net als Israël in de woestijn, de (hemelse) rust niet in gaan.

Ik wil, met behulp van het commentaar van W. Mc Donald¹ de conclusies geven die hier getrokken kunnen worden uit dit gedeelte. Vlgs. Mc. Donald zijn er namelijk drie conclusies te trekken:

1. de gelovigen zijn degenen die de rust van God zullen ingaan. Geloof is hiertoe de sleutel. Zij genieten hier nu reeds van doordat zij rust in hun geweten hebben omdat zij weten dat de Heere dit beloofd heeft: Joh. 5:24;
2. de ongelovigen zullen de rust niet ingaan. De gelovigen zijn zeker van de (beloofde) rust, maar wanneer je niet gelooft ben je ook niet zeker, integendeel: God ontzegt je de rust vanwege dat ongeloof!
3. het derde, van belang zijnde, is "en toch waren zijn werken van de grondlegging der wereld af gereed". De verklaring van Mc. Donald hiervan is "God gebruikt de toekomstige tijd (nooit zullen zij) voor wat betreft de ongelovigen die niet zullen ingaan. De toekomstige tijd impliceert dat God's rust nog steeds een openstaande optie is ondanks het feit dat sommigen door hun ongehoorzaamheid niet in zullen gaan. Hoewel dus alles van de grondlegging van de wereld af vastligt, is de hoop van de schrijver, waar ik het eerder over had, uit vers 6 dus niet zomaar uit de lucht komen vallen.

Vers 6 is dan ook de sleutel tot verklaring van vers 3. God heeft, zo blijkt uit de vorige verzen, de "gemeente" steeds rust aangeboden, maar door het ongeloof kon de eerste, door God bijeen-vergaderde gemeente, Israël, niet ingaan. Dat betekent dan echter niet dat dan de belofte vervalt! De belofte blijft on vervuld of "openstaan". Nu is het dan een andere door God bijeen-vergaderde gemeente, de Nieuw-Testamentische Gemeente, voor wie deze belofte geldt.

---

1) "From ritual to reality - The Epistle to the Hebrews". by William MacDonald, Loizeaux Brothers, New Jersey.

Deel 4 - "De nieuwe ordening"

Kern

Wie Christus Jezus was, is en zal zijn, ten opzichte van de gelovigen.

vrs. 11-12:

Christus trad op als Hogepriester van de dingen die GEKOMEN zijn.

Functie hogepriester

letterlijke betekenis: de grote priester. Hoofd van de tempel dienst, de priester bij uitstek, de gezalfde. 2 Kon. 22;4,5 - beheerder van het geld. Hij staat het niet af aan de dienaar van de koning (= de wereldlijke macht). Num. 35:25 - "die men met de heilige olie gezalfd heeft"

Olie/zalving

Hebr. = 'Sjemen' = vet, of 'jitschaar' = glanzend.

De Olie wordt gemaakt door het persen of verbrijzelen van olijven, vrucht van de olijfboom, welke een symbool is van Israel, van de koningen van Israel en van zegen (Ps. 128:3, kinderen zijn een zegen).

Het was een voorschrift in de wet om de hogepriester te zalven met deze olie: Ex. 29:1-7. Aaron wordt gezalfd, zijn zonen niet (vgl. vrs. 8 e.v.). Ook de heilige voorwerpen worden gezalfd; zoals de tabernakel (Lev. 8:10 e.v.). Deze zalving heeft een doel: heiliging van de persoon of het voorwerp. Dwz.: het is 'apart gezet' voor de Heere (Lev. 8:12)

Offer

Voordat nu Aaron en zijn zonen dienst konden en mochten doen in de tempel moest er eerst een offer worden gebracht. Aaron en zijn zonen waren zondaars. Hun zonde droegen zij, symbolisch, over op een "stier", zegt de NBG-vertaling. Dit moet zijn een vaars -vgl. ook het gedeelte (NBG-vert.) in Hebreen, hier wordt wel gesproken over een 'vars'. Een vaars is een eenjarige stier. Die stier werd geslacht, zijn bloed diende ter BEDEKKING (niet: ter vergeving!) van de zonden van Aaron en zijn zonen.

opm: de stier welke het hier betreft moest een RODE stier zijn. Inmiddels heeft men in Israel weer de RODE stier "terug-gekweekt". Wat de gelovige joden betreft kan de tempel weer ingewijd worden!

Vervolgens wordt de stier buiten de legerplaats verbrand (Lev. 8:11-18) en wordt dit ritueel gevolgd door het slachten van 2 rammen, een kalf, een ram, bok, etc, etc. Een waar bloedbad! Dit ritueel - slachten van de stier, etc - moest telkens herhaald worden. In Hebr. 9:12 zien we dat Christus Jezus ééns en voor altijd is 'binnengegaan in het heiligdom', als zondeloze, en daarmee voor eeuwig verlossing verwierf.

Want, zo zeggen vrs. 13-14, als al het bloed van bokken en stieren de priesters heiligt, hoeveel te meer zal dan niet het bloed van Christus ons, de gelovigen, heiligen? Daarom is Christus Jezus de Middelaar (= tussenpersoon) van het Nieuwe Verbond tussen God en mensen geworden. Christus moest dus ten eerste sterven als zonde-offer voor de verzoening tussen God en mens. De tweede reden is gecompliceerder:

Hebr. 9, vrs. 16-17.

"Waar een testament is, moet noodzakelijk van de dood van de erflater melding worden gemaakt" [...] "Een testament wordt alleen van kracht, indien er iemand gestorven is".

Christus Jezus was niet alleen "zoon van God", Hij was GOD ZELF (vgl. Johannes Evangelie: wel 70 keer "Ik Ben" !). God had een verbond, hebr = beriet, wat hetzelfde is of betekent als testament) gesloten met Israel, wat een "eeuwig verbond" was. Israel was overspelig en had het verbond hiermee verbroken. Het volk Israel was de vrouw (=bruid) van God. Hij had het volk dan wel verstoten, wegens hun 'overspel' met andere

goden, maar kon nu niet hen overnieuw 'huwen' oftewel "overnieuw beginnen" met hen, terwijl zij wel de EEUWIGE belofte hadden (Hosea 9:10, 11:8-9, 14).

De enige oplossing hiervoor was een NIEUW verbond, een nieuw Testament. Daarvoor moest het oude 'uitgeschakeld' worden door het sterven van de opsteller ervan. Doordat Jezus, God mensgeworden, stierf én weer opstond, werd dus het Oude Testament vervuld. Erflater en erfgenaam zijn in dit geval dus één en dezelfde persoon! Israël heeft dit, als **volk**, nog steeds niet geaccepteerd. De Christenen wel en wij zijn daarom nu mede-erfgenaamen - in Christus - geworden.

En Israël dan ?

Wat moeten we nu met Israël? De christenen hebben immers de erfenis, in Christus, aangenomen? Is er dan nog meer te 'erven' ? Is er nog iets over om te erven ?

vrs. 27-28:

Christus Jezus zal ten tweede male zonder zonde aanschouwd worden... Door wie? "Hen, die Hem tot hun heil verwachten"!

Dit KUNNEN de christenen niet zijn; immers: zij hébben reeds deel aan Christus (de dingen die GEKOMEN ZIJN) ! Er is slechts één volk wat nog steeds de Messias verwacht: de Joden. Zach. 12:10-14, Openb. 1:7.

Het volk Israël, een restant hiervan althans, zal dan weer als "Gods Vrouw" worden aangenomen (Openb. 19:6-10).

Zie voor een nadere uitwerking/verdieping van het thema "Hogepriesterschap" de volgende les over de Hebreeën-brief.

Deel 5 - Christus als Hogepriester

Vooraf

In de vorige les zagen we al het een en ander over Christus' functie als Hogepriester. Deze les gaat hier dieper op in. Dit is waarschijnlijk de moeilijkste les in deze hele cursus. Ik raad u aan deze te printen en met een geopende Bijbel te bestuderen waarbij u alle opgegeven teksten naleest. Deze studie zal het nodige van **uw** (inleving)vermogen vragen!

Lees: Hebreëën 4:14-5:10

Nu wij een hooggeplaatste hogepriester hebben die de hemel is doorgedaan, Jezus, de Zoon van God, moeten we vasthouden aan het geloof dat we belijden. Want de hogepriester die wij hebben is er een die met onze zwakheden kan meevoelen, juist omdat hij, net als wij, in elk opzicht op de proef is gesteld, met dit verschil dat hij niet vervallen is tot zonde. Laten we dus zonder schroom naderen tot de troon van de Genadige, waar we telkens als we hulp nodig hebben barmhartigheid en genade vinden. Wie uit het volk tot hogepriester wordt gekozen, wordt aangesteld om tussen God en de mensen te bemiddelen, om gaven en offers te brengen voor de zonden.
(Hebr. 4:14-5:1, NBV)

Het onderwerp dat we nu gaan bestuderen, gaat behoorlijk verder (zoals eigenlijk de hele Hebreëën-brief) dan de "eenvoudige" basisprincipes van het Christelijke geloof. Zoals ook Hebreëën 6:1-3 zegt:

We moeten de eerste beginselen van de leer over Christus hier toch maar laten rusten **en ons richten op wat voor volwassenen bedoeld is**. We willen niet nog eens het fundament leggen en spreken over het zich afkeren van daden die tot de dood leiden, over het geloof in God, de leer over het dopen en de handoplegging, en over de opstanding van de doden en het laatste oordeel. We maken deze keuze in het vertrouwen dat God het ons toestaat.
(Hebr. 6:1-3, NBV)

Met andere woorden: "Kom, het is tijd om verder te gaan in je ontwikkeling, als mens. Laat de **'Olvarit'** maar eens voor wat het is, en ga aan het vaste voedsel!"

Aanvang van het Hogepriesterschap

In Exodus 4:14 wordt Aaron naast Mozes, de leider van Israël, geplaatst. De Heere spreekt tot beiden, vergelijk bijvoorbeeld Exodus 12:1 "De Heere zeide tot Mozes en Aaron". Aaron was een Leviet, en op basis daarvan, naar de Wet gesproken, gerechtigd tot het priesterschap. Maar, hij was pas wérkelijk priester toen hij daarvoor geheiligd (= apartgezet) was. En wel door de **Middelaar** (= degen die bemiddelt) van het Verbond tussen God en Israël. Vergelijk Exodus 28 v.v.

Christus Jezus is de Middelaar van het Nieuwe Verbond, Hij werd ná het verlossingswerk volledig te hebben uitgevoerd "geplaatst aan Gods Rechterhand". Middelaar is in dit verband (wederom) de **bémiddelaar** tussen God en de mensen. Pas dán wordt Hij "Hogepriester naar de ordening van Melchisedek" (Hebr. 5:10).

De volgorde, welke we ook bij Mozes en Aaron zien, is dus: éérst de Middelaar, dán de Hogepriester. Dit geldt ook voor de mens die tot geloof wil komen: men komt niet tot de Hogepriester dan via de Middelaar. Dat wil zeggen: éérst tot geloof (in het werk van de Middelaar), bekering of inkeer, komen en pas dán zal de Hogepriester je kennen, behoor je tot Zijn volk en zal Hij als Hogepriester voor je bidden en pleiten bij God.

Oorsprong van het priesterschap

Het Priesterschap van Jezus heeft een andere oorsprong en grondslag dan het priesterschap van Aaron. We zetten ze naast elkaar en zien dit dan heel duidelijk:

Aaron's Priesterschap	Christus' Priesterschap
Levitische priester, bloedlijn, overerving. Latere priesters in deze lijn worden aangeduid met "Aaronitisch priesterschap". Op basis van hun bloedlijn (familie- of stamverband) zijn ze uitverkoren om als priester te dienen.	Christus' priesterschap heeft niets te maken met de "bloedlijn", integendeel. 1. Jezus was, van geboorte, uit de stam van Juda. Voor de Jood was het duidelijk dat uit Juda géén priesters konden voortkomen. Dat was voorbehouden aan Levi. Paulus maakt dit in vers 14 nog eens extra duidelijk; 2. Jezus was "hogepriester naar de orde van Melchisedek", vergelijk Hebréeën 5:6, 10; 6:20; 7:1-10; 7:15-17.

Het criterium voor het priesterschap naar de orde van Melchisedek vinden we in Hebréeën 7:15-16 (NBG) "*En nog veel duidelijker wordt het, als naar het evenbeeld van Melchisedek een andere priester opstaat, die dit niet geworden is krachtens een wet met een voorschrift betreffende vleselijke (afkomst), maar krachtens een onvernietigbaar leven.*"

Oftewel een onvernietigbaar of onvergankelijk (NBV) leven, een eeuwig leven wat door niets of niemand kan worden vernietigd. En dan kunnen we weten dat het gaat om een, volgens de Wet, volmaakte persoon.

Melchisedek

Priesters worden **geroepen tot het hogepriesterschap** (Hebréeën 5:4) en "niemand matigt zich zelf die waardigheid aan". Zo werd ook Christus geroepen door God:

- "*Terstond nadat Jezus gedoopt was, steeg Hij op uit het water. En zie, de hemelen openden zich, en hij zag de Geest Gods nederdalen als een duif en op Hem komen. En zie, een stem uit de hemelen zeide: Deze is mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik mijn welbehagen heb*". (Matheüs 3:16, 17. NBG)
  - Doop => symbool van reiniging, afwassing, zoals ook de priesters (ritueel) gewassen werden voor ze hun taak konden uitoefenen, zie bijvoorbeeld Numeri 19.
  - Stem => zie Jesaja 42:1-7. Vers 6: "Ik heb U geroepen". Zoals in Jesaja geprofeteerd wordt Gods Geest "op Hem gelegd" (Matteüs 3:16).

Alles op een niet mis te verstane, zichtbare, manier! Géén rites of mysteriën. Duidelijk voor de "goede verstander", oftewel: elke Jood, opgevoed met de Schriften.

- Matteüs 17:1-8. "*Terwijl hij nog sprak, zie, daar overschaduwde hen een lichtende wolk, en zie, een stem uit de wolk zeide: Deze is mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik mijn welbehagen heb; hoort naar Hem!*" (vers 5, NBG)
  - **Mozes en Elia** => de Middelaar Mozes en de Profeet Elia, in verheerlijkte staat. Metéén herkend door Petrus;

- **Lichtende Wolk** => God verschijnt (weer) in de wolk, als in het Oude Testament, en spreekt;
- **Zeer bevreesd** => "God zien = sterven".

In beide gevallen spreekt God en bevestigt: "deze is Mijn Zoon". Christus heeft zichzelf niet verhoogd, hij wérd verhoogd.

In de hoofdstukken voorafgaand aan Hebréeën 5 wordt getoond dat Christus superieur is aan de profeten, de engelen en Mozes. En nu weten we uit Hoofdstuk 5 tot en met 7 dat ook zijn priesterschap superieur is ten opzichte van het Aaronitische priesterschap. Christus is namelijk priester naar de orde van Melchisedek - zie eerdere verwijzingen. Deze Melchisedek komen we tegen in het Oude Testament.

En Melchisedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij nu was een priester van God, de Allerhoogste. En hij zegende hem en zeide: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde, en geprezen zij God, de Allerhoogste, die uw vijanden in uw macht heeft overgeleverd. En hij gaf hem van alles de tienden. (Genesis 14:18-20, NBG)

We zien hier het volgende:

- "koning van Salem" => koning van de Vrede, de Vredevorst. Salem, *Salam* (Arabisch) of *Shalom*, is "Vrede";
- "brood en wijn" => tekenen van het Nieuwe Verbond (het Avondmaal! Matteüs 26:26-29);
- "zegende Abraham" => hij stond dus bóven Abraham;
- "gaf hem tienden" => Abraham gaf hém tienden (vgl. Hebréeën 7:2). De tekst hier in het Oude Testament kan snel verkeerd gelezen worden, maar de Hebréeën brief maakt duidelijk dat Abraham aan deze Koning van Salem tienden gaf. Oftewel: conform de leefregels van de toenmalige tijd erkende Abraham hem als meerdere, als Priester van God (zie de taak van priester als schatbewaarder, les 4!)

In Hebréeën 7:1-10 legt Paulus dan ook uit dat de Koning van Salem -"zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsregisters, zonder begin der dagen of einde des levens"- aan de Zoon van God gelijkgesteld was én "priester voor altoos" was. Maar,... wie is aan de Zoon van God gelijk? De beschrijving mag duidelijk zijn: Melchisedek *is* de Heere Jezus!

Het priesterschap van Christus -als verzoener tussen God en mens- is in alle opzichten een uniek priesterschap. Met name omdat het een eeuwig priesterschap is: Hebréeën 7:18-25.

Daardoor is dit:

- een **betere hoop** (Hebr. 7:19)
- een **beter verbond** (Hebr. 7:22)
- een **eeuwig priesterschap** (Hebr. 7:21, 24) wat volkomen kan behouden - omdat Hij altijd leeft!

Niet alleen de Hebréeën brief bevestigt deze gedachtegang. Ook David, de man naar Gods hart die niet alleen Koning was maar ook Profetisch dichter, schrijft in de Psalmen:

*De HEER spreekt tot mijn heer:
'Neem plaats aan mijn rechterhand,*

ik maak van je vijanden een bank voor je voeten.'

*Uit Sion reikt de HEER u de scepter van de macht,
u zult heersen over uw vijanden.
Uw volk staat klaar op de dag dat u ten strijde trekt.
Op de heilige bergen, uit de schoot van de dageraad,
komt tot u de dauw van uw jeugd.*

*De HEER heeft gezworen, en komt op zijn eed niet terug:
'Je bent priester voor eeuwig, zoals ook Melchisedek was.'*

(Psalm 110:1-4, NBV)

David schrijft hier "De Heer spreekt tot Mijn Heer". Nagenoeg alle Bijbeluitleggers zijn het er over eens dat David hier, met een profetische blik, heeft gezien of geweten van de Here Jezus. God sprak tot de Here Jezus! Het kan over niemand anders zijn gegaan. En David vertelt ons van deze "conversatie". Maar uiteraard is het niets anders dan een **openbaring van God**, aan de mensen, hoe deze zaak in elkaar zit. En dit is dan ook wat de Hebreëen-brief meesterlijk uitlegt aan ons.

Het eerste onderwijs

Hebreëen 6:1-8. Het éérste onderwijs -zie eerder- liet Paulus in deze brief "voor wat het was". Het fundament van het Christelijke leven was immers bekend? Bekering, doop, opstanding, eeuwig oordeel. Kort gezegd: het had geen zin om hier nog aandacht aan te schenken verder want: "het is onmogelijk, degenen, die ééns verlicht zijn geweest [...] en daarna afgefallen zijn, weder opnieuw tot bekering te brengen" (Hebr. 6:4-6). Andere vertalingen stellen "nog eens te vernieuwen tot bekering" (Voorhoeve) of "wederom te vernieuwen tot bekering". Er zijn heel veel vernuftige verklaringen gemaakt over dit gedeelte om maar te ontkennen wát er staat: het is onmogelijk mensen die eens het geloof kenden en dit (bewust) afgewezen hebben opnieuw tot bekering te brengen. Voor een nadere uitwerking over dit gedeelte verwijs ik naar de aanvulling op de starterslessen. Het gaat hier, kort gezegd, om mensen die opzettelijk zondigen, zich opzettelijk afkeren van God, van het offer van Christus en dit bespottelijk maken (vergelijk Hebreëen 10:26, 27 en Hebreëen 6:6). Het gaat hier om moedwillige afval van het geloof. Een staat of toestand waarin niet alleen sommige gelovige of religieuze mensen zich bevinden maar (helaas) ook **veel kerkenoetschappen** omdat zij het offer van Christus Jezus, Zijn dood en opstanding, Zijn Middelaarschap en Hogepriesterschap ontkennen. Als gevolg daarvan weigeren zij dit nog langer te prediken of onderwijzen.

Aangezien de ware gelovigen niet in deze toestand zijn, gaat Paulus verder voorbij aan het eerste onderwijs - dit is ons immers bekend? Het is wel een ernstige waarschuwing wel naar de basisprincipes van het eerste onderwijs te blijven leven! Zie hiervoor eventueel de studie over de Romeinenbrief.

Christus' Goddelijkheid

Hebreëen 9:11-28. Om de Hebreëen-brief goed te begrijpen is het nodig dat we:

1. bekend zijn met de typologie (aangezien de Hebreëen brief hier zwaar op leunt);
2. de positie van de gelovigen uit de Joden begrijpen.

Over typologie gaan we hier niet te veel zeggen. De kern is dat de Bijbel beelden, met een ouderwets woord "typen", gebruikt om dingen duidelijk te maken. Een voorbeeld hiervan was dat Jozef (een verlosser van zijn volk) een type was van Jezus. Een ander voorbeeld is dat de opname van Henoeh een type (voorbeeld) was van wat er in de toekomst gaat gebeuren met de Christenen: opgetrokken of opgenomen worden naar de Hemel. En uiteraard zagen we al dat Aaron in zijn priesterschap ook een beeld was van het Priesterschap van de Here Jezus zoals Mozes een beeld of type was van het Middelaarswerk van Jezus.

Om met het tweede punt verder te gaan: Voor de Joden was en is er maar één ware religie: het Judaïsme. De komst van Christus veranderd daar niets aan. Door de Christen-Joden wordt Christus Jezus dan ook niet als "grondlegger van een nieuwe religie" gezien, maar als vervulling van het Judaïstisch geloof. Met andere woorden: Christen zijn, voor de gelovige Joden, is niet het aanhangen van een andere overtuiging of een "nieuwe religie" maar: openbaring en geloof behorend tot het Jodendom!

De Christen-Joden in het Nieuwe Testament zagen dus de komst van de Messias als "voortgaande openbaring"; in de lijn van de eerdergenoemde profeten. Het was de **climax** in de openbaring van God aan Zijn Volk. Daar bleef het dan bij. Wat zij echter moesten begrijpen en leren was dat het niet climax maar een **crisis** was! Omdat:

- Christus de vervulling van het Judaïsme was;
- doordat Hij het vervuld had, hield het Judaïsme op te bestaan!

Terugkeren naar het Judaïsme, maar de Joodse Religie en er een "jodendom + Christus" van maken (met Christus als voortgaande openbaring etc) was daarom feitelijk afkeren van Christus. Dáárom leert Paulus de Hebreëen:

- de Goddelijkheid van Christus;
- de superioriteit van Zijn Werk in elk aspect (zie eerder);
- dat de Wet (Oude Testament, Wet van Mozes) "slechts een schaduw was" van het (toekomstige) Hemelse (Hebr. 10:1)

We gaan nog even terug naar een gedeelte van de gelezen tekst:

*Christus daarentegen is aangetreden als hogepriester van **al het goede dat ons is toebedacht**: hij is door een indrukwekkender en volmaakter tent – die niet door mensenhanden gemaakt is en niet behoort tot onze schepping – voor eens en altijd het hemelse heiligdom binnengegaan, en dan niet met bloed van bokken en jonge stieren maar met zijn eigen bloed. **Zo heeft hij een eeuwige verlossing verworven**. Want als het lichaam van wie onrein is al wordt gereinigd en geheiligd wanneer het besprenkeld wordt met het bloed van bokken en stieren of bestrooid met de as van een jonge koe, hoeveel te meer zal dan niet het bloed van Christus, die dankzij de eeuwige Geest zichzelf heeft kunnen opdragen als offer zonder smet, ons geweten reinigen van daden die tot de dood leiden, en het heiligen voor de dienst aan de levende God? Zo is hij dan **bemiddelaar van een nieuw verbond**; hij is immers gestorven om ons te verlossen van de overtredingen tegen het eerste verbond. Nu kunnen **allen die geroepen zijn het beloofde eeuwige erfdeel ontvangen**. (Hebreëen 9:11-15, NBV.)*

Kort wordt hier genoemd wat Christus gedaan heeft:

- opgetreden als hogepriester voor alles wat ons is toebedacht ("gekomen is" NBG) Dat wil zeggen dat degenen die in Hem geloven deel hebben gekregen aan de zegeningen die in de Wet opgesloten lagen. Daarvóór was het namelijk niet mogelijk eeuwig leven te ontvangen. Nu, door Christus' optreden als hogepriester, wél! Niemand kon immers de Wet vervullen en de belofte die lag opgesloten in de wet was: als je die zou houden dan zou je (eeuwig) leven!
- Hij is binnengegaan in het Hemelse Heiligdom (NBG: Tabernakel, oftewel: de plaats waar God's Troon is)

Zijn offer is namelijk vele malen groter dan de offers die eerder onder de wet werden gebracht. Die offers heiligden Israël "naar het vlees", het was een **tijdelijk reinigen** dat telkens herhaald moest worden. Het is een offer dat "**voor eens en altijd**" is geweest. Het is eenmalig en hoeft nooit meer herhaald te worden. Het is een offer dat de mens geestelijk reinigt of schoon maakt.

- "naar het vlees" reinigen is reinigen van overtredingen tegen de wet, religieuze regels;
- "geestelijk" reinigen is reinigen van alle zonde, doordat namelijk door dit éénmalige offer de erfzonde overwonnen werd (en het teken van de erfzonde: de dood). Zie hiervoor ook de les over Genesis, onder "Zonde vraagstuk".

Het offer van Christus is daarmee het méést krachtige offer dat er is! Christus is de enige die ons van de "doods-zonde" (de zonde die tot de dood leidde) kan verlossen. Nogmaals: dat is iets wat de wet niet kon! Praktisch betekent dit dat de gelovige:

- a. **vrij is van de zonde** en de macht van de zonde. De zonde heerst absoluut niet meer in uw leven na uw bekering;
- b. hoewel het lichaam wel sterfelijk blijft, de gelovige **eeuwig leven** tegemoet ziet in de Hemelse Gewesten.

Oude vs. Nieuwe Testament

In Hebreeën 9:15-20 lezen we vervolgens dat Christus de Middelaar (of bemiddelaar) is van het Nieuwe Verbond. Dit betekent ook dat er een **oud** verbond is. Terecht wordt dit Oude- en Nieuwe Verbond in onze Bijbels dan ook aangeduid met "Oude Testament" en "Nieuwe Testament".

Een TESTAMENT is een laatste wilsbeschikking. Iemand, de "erflater", laat bij leven vastleggen wat er na zijn dood dient te gebeuren met zijn erfenis. Om een testament ten uitvoer te laten komen moet de erflater daarom éérst overlijden. Zoals gezien in Hebreeën 9:15 was Christus de Middelaar van het Nieuwe Verbond. Maar, vers 15 en 16, Zijn dood was tevens het einde van het Oude Testament.

"*Nu kunnen allen die geroepen zijn het beloofde eeuwige erfdeel ontvangen*" zegt vers 15. En aangezien God dit Oude Testament (vers 20) voor Israël had opgesteld is er maar één conclusie mogelijk:

Het was God Zélf die hing aan het kruis, om het Oude Testament ten uitvoer te laten komen én ... om een Nieuw Testament te geven, een nieuwe erfenis. (Zie Hebreeën 9:16, 17)

Dit is één van de **grootste mysteries of geheimenissen in de Bijbel**, de Godsopenbaring. Hiermee toont Paulus de Christen-Joden, en ons, onomwonden:

1. Dat het Oude Testament heeft afgedaan, in alle opzichten;
2. dat Christus niet "een voortgaande openbaring" was binnen het Judaïsme, maar dat het God Zelf was!
3. dat God Zelf hiermee een einde had gemaakt aan het Judaïsme (= de religie, **niet** het Jodendom of Israël als volk of de beloften aan dit unieke volk).

Eén van de uiterlijke tekenen hiervan was dat God toeliet dat in 70 na Christus de (aardse) Tempel werd verwoest. Deze is overbodig geworden omdat we nu uitzien naar de Hemelse Tabernakel. Om dit te bewerkstelligen was het dus noodzakelijk dat de "bloedstorting" (de dood van Christus) plaatsvond, aangezien de aardse Tabernakel een beeld was van het Hemelse en de aardse verbondssluiting ook met "bloed gepaard ging" (Hebreeën 9:18).

Reinigen van de Hemel

In Hebreeën 9:23 (NBG) zien we iets heel bijzonders waar we vaak niet bij stil staan: "*Noodzakelijk moesten dus hiermede de afbeeldingen van de hemelse dingen gereinigd worden, maar de hemelse dingen zelf met betere offeranden dan deze*". Het lijkt vreemd dat de Hemel ook gereinigd moest worden maar, ook dáár vinden we zelfs zonde. Erger

nog: de satan pleegde daar zijn éérste overtreding (= daad van zonde)! In Jesaja 14:9-15 lezen we hierover.

- spreekt over de "koning van Babel". Dit is echter de satan, het is "symbolische taal". Babel is namelijk het centrum van het occulte, in tegenstelling tot Jeruzalem, de (aardse) stad Gods;
- denk ook aan Job 1:6 v.v. waar satan voor Gods troon verschijnt;
- zie ook Openbaringen 12:7-12 waar we lezen dat de satan, de draak, dag en nacht de gelovigen aanklaagde voor God.

In Openbaringen 12:11 zien we waardoor de satan werd overwonnen: "*Door het bloed van het lam en door het woord van hun getuigenis*". De hemelse gewesten moesten dus wel degelijk gereinigd worden en dat is thans Christus' taak, als Hogepriester, mijns inziens:

- reinigen van de Hemelse Gewesten, zoals de Hogepriester op aarde de Tempel reinigde;
- woning maken voor de gleovigen (Johannes 14).

Om vervolgens terug te keren voor Israël (Hebreeën 9:28), een gedachte naar aanleiding van het aanschouwen van de terugkerende Christus in zondeloze staat. Zoals ook de Hogepriester zich toonde aan het volk na dienst te hebben gedaan in de Tempel zo zal dus ook de Here Jezus zich tonen aan Zijn Volk: Israël, nadat Hij zijn dienst heeft gedaan in de Tempel.

Het huis van David en de inwoners van Jeruzalem echter zal ik vervullen met een geest van mededogen en inkeer. Ze zullen zich weer naar mij wenden, en over Degene die ze hebben doorstoken zullen ze weeklagen als bij de rouw om een enig kind; hun verdriet zal zo bitter zijn als het verdriet om een oudste zoon. (Zacharia 12:10, NBV)

Tot slot

Ik kan mij zo voorstellen dat u in deze serie over de Hebreeënbrieffen dingen hebt gelezen die u nog nooit eerder hebt gehoord. Zeker als u een "kerkelijke achtergrond" hebt. In Nederland wordt namelijk, zeker in de Verenigde Protestantse kerken maar ook in veel Evangelische kerken, aan dit belangrijke onderwijs nog nauwelijks aandacht besteed. Dit heeft mede alles te maken met het feit dat de Goddelijkheid van Christus en geloven in het geïnspireerde Woord van God al decennia geleden "op de helling" is gegaan.

Een menselijke reactie is dan: het verwerpen. Omdat dit in de eigen kerk zo niet (meer) geleerd wordt. **U hoeft mij niet te geloven**. Wat ik van u vraag in dit verband is dat u doet wat de mensen in Berea deden: elke dag nagaan of dat wat hier staat zo in de Bijbel staat.

De Joden in Berea waren welwillender dan die in Tessalonica, want ze luisterden vol belangstelling naar de verkondiging van het evangelie en bestudeerden dagelijks de Schriften om te zien of het inderdaad waar was wat er werd gezegd. Hand. 17:11, NBV.

Deel 6 – De Nieuwe Levensvoorwaarden

Inleiding

In deze les ronden we de omvangrijke, maar toch nog maar beperkte, serie over de Hebreeën-brief af. We beginnen hier bij het boek Genesis, om later terug te keren naar de Hebreeënbrief.

In Genesis 1 en 2 wordt de schepping twee maal beschreven; één keer in een algemene, beschrijvende zin. Daarna wordt ingegaan op de mens, in het Paradijs, en het menselijk falen. Helaas is de hoofdstukindeling erg ongelukkig gekozen (met als gevolg dat daardoor de nodige verwarring is ontstaan en voor critici aanleiding allerlei onzin over dit gedeelte te verkondigen) door de vertalers van de Bijbel.

Het algemene, beschrijvende, gedeelte stopt namelijk in hoofdstuk 2:4 met de zin "Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde, toen zij geschapen werden.". Daarna gaat, in vers 4, Genesis verder en "zoomt in" op de schepping van de mens en het handelen van God met die mens. Vandaar de misvatting dat er "twee" scheppingsverhalen zijn te lezen volgens sommigen. Daar is waar wij de draad oppakken: het handelen van God met de mens.

I Begin van leven: Onschuld

A. De Boom van Kennis

Genesis 2:8-19.

'Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.' (16, 17, NBV)

In de verzen 16, 17 zien we hier in Genesis het éérste verbond dat God met de mens maakte, het Verbond van de Onschuld. De mens had alle vrijheid, maar er was één voorwaarde: niet eten van de "boom van de kennis van goed en kwaad", deden ze dat wel dan zou de mens sterven. Daarnaast was er nog de "Levensboom" (zie verder) in de hof. Deze bomen stonden in het midden, naast elkaar.

In Genesis 3:1-7 lezen we dat de mens zich niet aan deze opdracht hield, met als gevolg dat de mens sterfelijk was. Het niet gehoorzaam zijn aan God's opdracht is **zonde**. Vanaf dat moment van ongehoorzaamheid was "de mens" dus "in zonde gevallen".

Als we letten op de situatie zien we dat satan de vrouw aanspreekt - die het gebod niet uit de eerste hand kende - maar Adam was bij het gebeuren aanwezig. Zie vers 6: "Ze gaf ook wat aan haar man, **die bij haar was**, en ook hij at ervan.". Adam had, vanuit zijn positie als "hoofd" al moeten ingrijpen op het moment dat de slang begon te spreken tegen Eva en zéker toen zij ook nog eens een niet juist antwoord gaf ("aan te raken"). We noemen dit in het bijzonder omdat veel mensen nog altijd vanuit bepaalde tradities "de vrouw" als oorzaak van de zondeval zien. Zij verzuimen daarbij in te zien hoe **ernstig de man faalde!**

De gevolgen hiervan waren (Genesis 3:14-19)

1. het instrument van de satan, de slang, wordt vervloekt (Genesis 3:14)
2. de ondergang van de satan wordt aangekondigd (Genesis 3:15)
3. er wordt tevens een verlosser beloofd in Genesis 3:15 "Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen". Zaad staat hier in enkelvoud; het wijst op Jezus!

4. de toestand en positie van de vrouw veranderd. In Genesis 3:16 zien we dat de vrouw haar leven zal gaan veranderen, het wordt er zwaarder op. We zien dit ook terug in de Gemeente, 1 Timoteus 2:11-13 toont dat het de vrouw niet is toegestaan om "gezag" uit te oefenen over de man. Er ontstaat dus vanaf dit moment een gezags-relatie tussen man en vrouw, terwijl in het Paradijs er géén sprake was van een gezags-relatie maar gelijkwaardigheid. Toch zien we ook dat bij de Here God (= volmaakte positie) de vrouw haar oude positie weer heeft: 1 Korinthe 11:11-12: "En toch, **in de Here** is evenmin de vrouw zonder man iets, als de man zonder vrouw. Want gelijk de vrouw uit de man is, zo is ook de man door de vrouw; alles is echter uit God."
5. de aarde is vervloekt door het toedoen van de man. Ook de toestand van de man veranderd (Genesis 3:16, 19). God ziet heel duidelijk dat de man verantwoording droeg voor de schepping, en daarom wordt de aarde vervloekt "vanwege hem".
6. de straf: sterfelijkheid. De mens was in principe onsterfelijk doordat hij toegang had tot de Levensboom - vanaf de zondeval veranderde dit. "Toch heeft de dood als koning geheerst van Adam tot Mozes, ook over hen, die niet gezondigd hadden op een gelijke wijze als Adam overtrad, die een beeld is van de komende." - Romeinen 5:14.

B. De Levensboom

De levensboom stond naast de boom van Kennis (van goed en kwaad). Toen de mens genomen had van de boom van Kennis, mocht hij niet meer in het Paradijs zijn omdat:

"de HERE God zeide: Zie, de mens is geworden als Onzer een door de kennis van goed en kwaad; nu dan, laat hij zijn hand niet uitstrekken en ook van de boom des levens nemen en eten, zodat hij in eeuwigheid zou leven. [...] En Hij verdreef de mens en Hij stelde ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een flikkerend zwaard, dat zich heen en weer wendde, om de weg tot de boom des levens te bewaken" [Genesis 3:22, 24]

De Boom des Levens was een beeld van de Here Jezus; de mens had er vrije toegang toe, en had er eeuwig leven door. Doordat de mens in zonde was gevallen, kon God niet toestaan dat er vrije toegang tot Hem was. Immers: Hij kan zonde niet verdragen. In de toekomst zal de Boom des Levens weer vrij toegankelijk zijn: "*Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de boom des levens, die in het paradijs Gods is.*" (Openbaringen 2:7).

II Twee Zeden: twee beschavingen

Uit de oorspronkelijke mens komen twee "bloedlijnen" of beschavingen, door hun zonen:

1. Kain - de broedermoordenaar. Hij wordt het hoofd van de gelsachtslijn die (NBG) "groot" op aarde is; "groot" in die zin dat het een invloedrijke, machtige maar ook geweldadige bloedlijn werd. Genesis 4:16-24.
2. Set - In Genesis 4:25 zegt Eva bij de geboorte van Set: "God heeft mij een andere zoon gegeven in plaats van Abel". Van hem wordt expliciet in Genesis 5:3 gezegd dat hij naar het beeld van Adam was "naar zijn gelijkenis". De woorden van Eva waren profetisch; Set was, evenals Abel voor hem, een rechtvaardige. Binnen zijn geslachtslijn vind je andere rechtvaardigen: Henoeh, Noach e.a. Henoeh was een beeld van de (toekomst van) de Gemeente; "En Henoeh wandelde met God, en hij was niet meer, want God had hem opgenomen" (Genesis 5:23). Van Noach werd gezegd "Deze zal ons troosten over de moeitelijke arbeid onzer handen op deze aardbodem, die de HERE vervloekt heeft." (Genesis 5:29). Noach is het beeld van de gelovige mens, die, door het water (van de doop) heen gered wordt.

Opmerkelijk

De mens leefde toen (veel) langer dan tegenwoordig. Sommige (Bijbel) critici beweren dat de leeftijd met "minstens een factor tien" werd overdreven. Dat zou kunnen, maar dan is het nog wonderlijker te lezen dat iemand op 7 á 10-jarige leeftijd vader werd... (leeftijd gedeeld door tien). Aannemelijker is dat de levensomstandigheden toen totaal anders waren en door de zondvloed (zie verder) de omstandigheden op aarde veranderden.

Een andere opmerking is in deze zin wellicht op zijn plaats: we geloven wel dat er "dinosaurussen" leefden, monsterlijke reptielachtige gedrochten die zo konden uitgroeien omdat, in tegenstelling tot de huidige hagedissen, reptielen, e.d., zij -en dit is iets wat (ook) de evolutionisten aanhangen!- veel langer leefden dan de huidige dieren... Een krokodil bijvoorbeeld groeit zijn hele leven door, met (Nijlkrokodil) zo'n 25 cm. per jaar in de eerste 7 jaar van zijn leven. Gemiddeld kunnen ze tussen de 60 en 70 jaar oud worden en er zijn soorten die bijna 5 meter lang kunnen worden. Maar wat zou er gebeuren als deze monsterlijke dieren nog ouder worden? Hoe groot zouden ze dan worden? Dit geldt voor meer hagedissensoorten.

Wat mij altijd weer bevreemd in deze zin is dat men wél geloofd dat dit voor dieren zo was, maar ontkent wat de Bijbel leert op dit punt.. We zien echter dat God, in Genesis, de leeftijd van de mens begrenst - maar dat ook de leeftijd van dieren begrensd is gemaakt. De begrenzing van menselijk leven werd namelijk door een verandering in de leefomstandigheden bewerkstelligd, en daardoor geldt deze verandering ook voor de (door de zondeval verworpen, immers: de hele aarde was vervloekt!) dierenwereld.

III De eerste beschaving geoordeeld

Volgens onder andere Dr. Scofield was de eerste beschaving "Kaïnitisch" van oorsprong, karakter en bestemming: stedelijke ontwikkeling (machtsconcentraties), ijzer- en koperbewerking (wapens en afgodsbeelden), etc. Los daarvan: de zonde heerste en werkte overal: Genesis 6:1-4 laat zien dat men zich inliet met allerlei occulte zaken met alle gevolgen van dien. De conclusie uit dit gedeelte moet naar mijn mening namelijk zijn dat er sprake is geweest van (occulte) omgang tussen wezens uit de geestenwereld en mensen. Hoewel hier staat, in de NBG-vertaling, "zonen Gods", zegt dit niets over het feit of dit goede wezens waren, immers: ook satan behoorde hier toe (vergelijk Job 1:6). Helaas staat in nieuwere vertalingen (NBV, GNB) vermeld dat het "godenzonen" betreft, alsof wij meerdere goden zouden kennen! Andere, ook moderne, vertalingen zoals de World English Bible en de American Standard kiezen hier (ook) voor het accuratere "Zonen Gods". Bedoeld worden dus "geestelijke wezens", zoals (gevallen) engelen.

Het zichtbare resultaat van deze geestelijke afval van de mens, het omgang zoeken met het occulte, vinden we in Genesis 6:4. Er waren "reuzen" op aarde, "mannen van naam". Te denken valt aan (wederom) gewelddadige mannen, die hun afwijkende lichaamsbouw misbruikten om gewelddadig te heersen en macht uit te oefenen over de mensen. Het resultaat was dat er wel een oordeel móest komen over deze wereld.

Recent schreef iemand mij: "het is toch wreed en oneerlijk dat die God van jullie onschuldige mensen, kinderen en babies, liet verdrinken, wat hadden zij misdaan?". Mijn enige antwoord hierop is: de wereld -de mensheid- was **totaal** aan het **verworden**. God moest ingrijpen om die menselijke "mutanten" van de aardbodem weg te vagen. Zijn schepping was totaal vernield door de invloed van de satan en zijn dienaren. Daarom móest de zondvloed komen. Het wáren geen onschuldige mensen, kinderen en babies. Het waren (mogelijk gruwelijke) uitvloeiselen van het overspel van de mens met het occulte. Dáárom moest er een zondvloed komen waarbij alleen de mensen die "normaal" waren, en voldeden aan het door God geschapen mensbeeld, gered werden.

Genesis 6:5-8 (NBV)

- "De HEER zag dat alle mensen op aarde slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht."
- "Hij kreeg er spijt van dat hij mensen had gemaakt en voelde zich diep gekwetst."
- "Alleen Noach vond bij de HEER genade."

Noach werd behouden omdat hij genade vond in de ogen van God. Met hem werden ook zijn vrouw, zonen en schoondochters behouden.

IV Hebreeën-brief

In de Hebreeënbrief hebben we tot nu toe allerlei aspecten van Christus' en van zijn werk gezien.

- Zijn scheppende werk: de wereld kwam dóór Hem tot stand;
- Zijn mens zijn: om de wet te vervullen en de mens van de érfzonde (zie hierboven!) te verlossen zoals beloofd in Genesis 3:15.
- Zijn Priesterschap: wat een eeuwig priesterschap is dat de mens volkomen kan behouden.

Maar bovenal: dit heeft Hij alléén gedaan voor degene die gelooft, uit genade. Zoals in Genesis de redding voor Noach -door het water heen- ook alleen uit genade was, omdat hij gelóófde. Vanuit dat geloof bouwde hij een schip. Iedereen lachtte hem uit (is dit niet een duidelijk teken dat hij in een verworpen wereld leefde? Dat deze **profeet** uitgelachen werd?).

"Noach was een rechtschapen man; hij was in zijn tijd de enige die een voorbeeldig leven leidde, in nauwe verbondenheid met God.[...] In Noachs tijd was de aarde in Gods ogen verdorven en vol onrecht." (Genesis 6:9, 11)

In Hebreeën 11:7 vinden we Noach:

"Door **het geloof** heeft Noach, nadat hij een godsspraak ontvangen had over iets, dat nog niet gezien werd, eerbiedig de ark toebereid **tot redding** van zijn huisgezin; en **door dat (geloof) heeft hij de wereld veroordeeld** en is **hij een erfgenaam geworden** der gerechtigheid, die aan het geloof beantwoordt."

We zien hier de volgende elementen:

1. De Ark
een type of beeld van Christus Jezus, schuilplaats voor de gelovige die door Hem aan het oordeel ontkomen (niet geoordeeld worden, vergelijk onder andere Johannes 3:18, Markus 16:16)
2. De wereld veroordeeld
door het geloof heeft hij zelf, met zijn gezin, de straf niet hoeven dragen welke op de zonde volgde. Het veroordeelde tegelijkertijd wél de wereld om hen heen. Ditzelfde geldt ook voor de gelovige Christen: door ons geloof wordt de wereld om ons heen "geoordeeld" omdat zij niet geloofd - vergelijk Johannes 3:19-21, 2 Tessalonicenzen 2:11-12.
3. Erfgenaam geworden
Tegenover geloof staat altijd iets: hetgeen je **verwacht te ontvangen**. Voor Noach: gered worden (behoudenis), voor Abraham: landbelofte, Sara: een zoon. Israël: het beloofde land. Voor de gelovige Christen: eeuwig leven (Johannes 1:12)

*"Doch **allen**, die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om **kinderen Gods te worden**, hun, die **in zijn naam geloven**" (Johannes 1:12)*

Samenvattend (over deze les):

- ongehoorzaamheid is zonde en leidt tot verderf (= veroordeeld worden door God, en eeuwig van Hem gescheiden zijn);
- zonde is de toestand waarin een mens is wordt er door veranderd: machtsdenken, ongeestelijk gedrag, verdergaand verval zowel lichamelijk (zie bijvoorbeeld 1 Korinthe 11:30, Romeinen 8:27) als geestelijk. We zien dit in de wereld om ons heen en, helaas, ook in de kerken en gemeenten. Maar ook in onze persoonlijke levens: zodra wij de zonde toelaten, willens en wetens, veranderd onze toestand;
- zichtbaar resultaat: zoals de reuzen een overduidelijk zichtbaar resultaat van de zonde waren, zo openbaart zich ook de zonde nu nog steeds: oorlogen, geweld, ruzies, drank- en drugs-misbruik, hebzucht, onhebbelijkheid, jaloezie, echtscheidingen, etc, etc. Oftewel een dis-harmonische wereld, óók in Christelijke gezinnen en gemeenten!
- oordeel: God kán niet anders dan de zonde veroordelen, immers: bij Hém is hiervoor géén plaats. Wanneer Hij dat wél kon accepteren, had Hij Jezus niet naar deze aarde gezonden om de zonde te overwinnen! De wereld wordt geoordeeld, de gelovige is, in Christus (de Ark!) reeds geoordeeld. Dat betekent niet dat wij onveranderd mogen doorleven en zondigen, integendeel.

We sluiten af met een gedeelte van Paulus in zijn brief aan de Romeinen:

*Betekent dit nu dat we moeten blijven zondigen om de genade te laten toenemen? Dat in geen geval. Hoe zouden wij, die **dood zijn voor de zonde, nog in zonde kunnen leven**? Weet u niet dat wij die gedoopt zijn in Christus Jezus, zijn gedoopt in zijn dood? We zijn **door de doop in zijn dood met hem begraven** om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, **een nieuw leven te leiden**. Als wij delen in zijn dood, zullen wij ook delen in zijn opstanding. Immers, we weten dat ons oude bestaan met hem gekruisigd is omdat er een einde moest komen aan ons zondige leven: we mochten niet langer slaven van de zonde zijn. **Wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde**. (Romeinen 6:1-7, NBV)*